

Tuula Rokka

SUZANNEN PARIISI, OSA 3

SUZANNEN PARIISI

OSA 3

Tuula Rokka

Lähdetiedot ja kuvat: Google

Laulujen sanat: Youtube

Sisällysluettelo

Sivu

Pariisi vallankumouksen jälkeen	7
Napoleon	8-40
Letizia, Napoleonin äiti	41-69
Napoleonin sodat	70-83
Napoleonin unelma Korsikasta	84-92
Napoleonin naiset	93-108
Napoleonin vaimot ja vaimokkeet	109-118
Maakuntamatkailua	119-127
Bourbon-suvun restauraatio	128-137
Lapin neito	138-147
Heinäkuun monarkia	148-172
Toinen tasavalta	173-177
Napoleon II	178-182
Napoleon III	183-184
Napoleon III, lapsuus, nuoruus ja vallankumousyritykset	185-204
Haaveilija vai tosikko	205-212
Napoleon III hallitsijana	213-233
Antautuminen	234-248
Elämää ja erotiikkaa	249-281

© 2026 Tuula Rokka
Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-89-2914-7

Osa 3

Vallankumouksesta kolmanteen tasavaltaan

Pariisi vallankumouksen jälkeen

Ranskan vallankumous alkoi Pariisissa Bastiljin valloituksella 14.7.1789. Tuileries'n palatsi valloitettiin 10.8.1792. Se johti monarkian lakkauttamiseen. Pisteenä *iin päälle* kuningas Ludvig XVI teloitettiin vallankumouksen aukiolla 21.1.1793. Pariisi kärsikin vuosina 1793 – 1794 yhdestä pahimmista terrorin ajoista ja useista vallankaappauksista.

Brumairekuun 18. päivän vallankaappauksen jälkeen Napoleon I Bonaparte nousi valtaan vuonna 1799. Alkoi niin sanottu ensimmäisen keisarikunnan aika.

Napoleon Bonaparten noustua valtaistuimelle hän rakennutti 1806 Pariisiin *Étoilen Riemukaaren* eli varsinaisen Riemukaaren sekä *Carrouselin Riemukaaren* Place du Carrousel-aukiolle.

Napoleon I Bonaparte

Jacques-Louis Davidin muotokuva
Napoleonista vuodelta 1812.

Ranskalaisten keisari

Valtakausi	18. toukokuuta 1804 ^[1] – 6. huhtikuuta 1814
Kruunajaiset	2. joulukuuta 1804 Notre-Dame, Pariisi
Seuraaja	Ludvig XVIII (Ranskan kuningas)
Sijaishallitsija	Marie Louise huhti-joulukuu 1812 huhtikuu 1813 – tammikuu 1814
Valtakausi	20. maaliskuuta 1815 – 22. kesäkuuta 1815

”Mistä helkkarista tuollainen Bonaparte pääsi ponnahtamaan heti vallankumouksen jälkeen keisariksi?” ihmettelee Terese ja pyörittelee päätään.

”Sanopa se, tyttöseni! Sitä minäkin ihmettelen”, toteaa Arthur ja sivelee leukaperiään.

”Minkälaiset sukujuuret hänellä on?” tiedustelee Jean-Pierre.

”Ja kuinka hän uskalsi ryhtyä keisariksi? Eikö giljotiini pelottanut tarpeeksi? Olihan hän jo elossa noina terrorismin vuosina, eikö vaan?” pohdin minäkin ihmeissäni. ”Valotapa hieman, Arthur!”

”Mutta mahdollisimman lyhyesti!” pyytää Terese.

”Ei hänestä lyhyttä tarinaa saa kirveelläkään, vaikka hän kuulemieni huhujen mukaan olikin pituudeltaan lyhyen läntä mies”, ilmoittaa Arthur.

”Niinpä niin ja kaiken kukkuraksi hän eli tosi lyhyen elämän. Vain 51 vuotta. Se on melko mitätön aika tehdä suuria tekoja”, toteaa Jean-Pierre mietteliäänä. ”Mutta annapa kuulua, veliseni.”

”Napoleon I Bonaparte eli vuosina 1769 – 1821. Hän oli korsikalaissyntyinen aatelinen, ranskalainen kenraali ja poliitikko, joka kaappasi vallan Ranskan vallankumouksen jälkimainingeissa vuonna 1799. Hänellä oli ikää tuolloin 30 vuotta. Hän oli toki nähnyt vallankumouksen kauhut ja oli varmasti kuullut giljotiinin laulavan.

Napoleon hallitsi Ranskaa itsevaltaisesti aluksi ensimmäisenä konsulina ja sitten vuosina 1804 – 1815 keisarina nimellä Napoleon I.

Hänen valtakautensa on kuuluisa jatkuvista hyökkäyssodista. Laajimmillaan Napoleon I hallitsi laajoja osia Länsi- ja Keski-Euroopasta. Hänen valtakuntansa oli kooltaan, armeijaltaan ja väkiluvultaan Euroopan suurin sitten Rooman valtakunnan.”

”No, Napo-poika sai varmasti hallita Ranskaa kuolemaansa asti, vai mitä?” kysyy Terese selvästi kiinnostuneena Napoleonin voittokulusta.

”Ei hän saanut.”

”No, mikä tuli?” hätäntyy Terese. ”Mikä sille tuli?”

”Napoleon hävisi Waterloon-taistelun, hänet vangittiin ja hänet vietiin Saint Helenan saarelle.”

”Nyt minua suututtaa. Minä en ymmärrä yhtään mitään. Kerro yksityiskohtaisemmin, Arthur!”

”Sinähän pyysit minua kertomaan lyhyesti, vaimoseni!”

”Nyt minä käsken sinua kertomaan tarkemmin, mutta silti mahdollisimman lyhyesti ja tehokkaasti. Kuvittele,

että minä kertoisin tietosi sinun puolestasi. Se ehkä auttaa sinua.”

”Joo, varmasti auttaa.”

”No niin. Mistä alamäki alkoi?” tivaa Terese ja tunkee maukasta metsämansikkaa molempiin sieraimiinsa. Sitten hän ristii molemmat lyhyet jalkansa ja nuuhkii mansikoita odottavan näköisenä.

”Alamäki alkoi Venäjältä. Venäjän kohdalla Bonaparten laskelmat menivät täysin uusiksi. Hän kuvitteli Venäjän valtauksen olevan vain parin kuukauden juttu. Häntä varoitettiin kyllä, mutta hän oli voitostaan melko varma. Hän astui Venäjän maaperälle ensi kertaa kello viisi keskiviikkona 24. kesäkuuta 1812. Tuolloin hän julisti sotilailleen: *Venäjän hetki on koittanut! Kohdatkoon Venäjä kohtalonsa! Emmekö ole Austerlitzin sotilaita? Venäjä pakotti meidät valitsemaan kunniattomuuden tai sodan.*

Valinnastamme ei voi vallita epäselvyyttä. Marssikaamme eteenpäin! Tämä toinen Puolan sota tuo Ranskan armeijalle yhtä paljon kunniaa kuin ensimmäinen, mutta tällä kertaa hankimme rauhan sellaisilla takeilla, että se kerta kaikkiaan tekee lopun Venäjän kohtalokkaasta sekoittumisesta Euroopan historiaan viidenkymmenen viime vuoden aikana.

Napoleon Bonaparten mukana hänen sotajoukoissaan oli pelätty keisarillinen kaarti eli 50 000 kuolematonta.

Tämä kaarti oli Bonaparten ylpeys. Se ratsasti ruskeilla hevosilla, ja jokaisen sotilaan tuli olla vähintään 176 senttimetriä pitkä.

Napoleon Bonaparte taisteli Venäjän keisari Aleksanteri I:tä vastaan. Aleksanteri kävi viivytystaistelua eli ei antautunut suoranaisiin taisteluihin, vaan johdatteli Napoleonin joukkoja syvemmälle Venäjän maastoon. Napoleonin joukot kärsivät puhtaan veden puutteesta sekä muista huonosta hygieniasta johtuneista infektioitaudeista, jotka verottivat hänen armeijaansa ankarasti.

Ensimmäinen verinen yhteenotto käytiin Moskovon edustalla. Napoleon menetti 25 000 sotilasta ja venäläisten johtaja Kutuzov menetti peräti 38 000 sotilasta. Napoleon uskoi Aleksanterin anovan rauhaa. Mutta toisin kävi. Moskova poltettiin.

Olosuhteet olivat vaikeat. Armeijan ruokahuolto oli peräti hankalaa, ja lisäksi Napoleon pelkäsi vallan Ranskassa riistäytyvän käsistä. Hän päätti lähteä paluumatkalle 19.10.1812.

Tappiot olivat suuret. Vain 70 tuhatta miestä valloitukseen lähteneistä 600 tuhannesta miehestä palasi takaisin Ranskaan marraskuussa 1812.

Napoleonin vastoinikäymiset Venäjällä inspiroivat Ruotsin, Preussin, Itävallan ja joiltakin osin myös Britannian, Espanjan ja Portugalin valtioita nousemaan Venäjän rinnalle Ranskaa vastaan. Myös osa Napoleonin omista sukulaisista kääntyi häntä vastaan.

Napoleon ryhtyi nopeasti keräämään uutta armeijaa. Siitä toki ei tullut entisen veroista. Suurin osa sotilaista oli nuoria ja täysin kokemattomia.

Euroopan liittoutuneet eivät olleet asioista varmoja. He epäilivät toinen toistensa motiiveja. Napoleon taas jatkoi määrätietoisesti joukkojensa vahvistamista.

Liittoutuneet päättivät tarjota Napoleonille vuonna 1813 rauhansopimusta. Ja miksi? Osaksi aikaa voittaakseen ja osaksi saadakseen todellisen syyn sodan aloittamiseen. He uskoivat vakaasti, että Napoleon kieltäytyisi rauhansopimuksesta, ja he saisivat silloin järkeenkäyvän syyn hyökätä Ranskaan. Rauhan ehtona oli, että Ranska vetäytyy *luonnollisille rajoilleen lukuun ottamatta Belgiaa ja joitakin rippeitä Alpeilta*.

Napoleon Bonaparte kuitenkin suostui rauhanehtoihin. Liittoutuneilta katosi syy sodan aloittamiseen ja he vetivät takaisin tarjousehdotuksensa.

Ruotsi käytti liittoutuneiden jahkailua hyväkseen ja valloitti Tanskalta Norjan itselleen. Näin Tanskakin joutui liittoutuneiden joukkoihin Ranskaa vastaan.

Vuonna 1814 Britannia, Venäjä, Preussi ja Itävalta muodostivat *hyökkäysliiton* Ranskaa vastaan.

Napoleon kävi joukkoineen taisteluun liittoutuneita vastaan. Napoleon kyllä tiesi, että hänen armeijansa oli huonokuntoinen, mutta hän luotti omiin strategisiin kykyihinsä. Hän uskoi, että hän pystyi niiden avulla etenemään voitokkaasti.

Napoleon kirjoitti vaimolleen: *Olen ollut koko päivän hevosen selässä, hyvä Louiseni. Olen vallannut koko vihollisen jälkijoukon, jossa oli neljä venäläistä ja kolme preussilaista pataljoonaa sekä kaksi tykkiä. Vihollinen on menettänyt koko tykistönsä, kuormastonsa ja kaksi kolmasosaa armeijastaan, joten se on pakotettu vetäytymään. Julkaise Pariisin otsikon alla kaikki uutiset, jotka saat minulta.*

Napoleonin joukot alkoivat kuitenkin väsyä. Niinpä liittoutuneiden joukkojen onnistui marssia Pariisiin 31. maaliskuuta 1814. Liittoutuneet määräisivät Napoleonin luopumaan kruunusta. Napoleon luovutti kruunun pojalleen Napoleon II:lle, mutta voittajat vaativat häneltä ehdotonta antautumista, joten Napoleon luopui kruunustaan toistamiseen 11.4.1814 Fontainebleau

sopimuksessa. Hänet karkotettiin Elban saarelle 20 kilometrin päähän Italian rannikolta. Hän sai pitää keisarin arvonimen, mutta hänen valtakuntansa, eli Elban ruhtinaskunta, rajoittui nyt tuohon pieneen saareen.”

”Herra Jumala, mikä alamäki!” puhkeaa Teresen suusta. Hän on järkyttynyt. Hän kävelee hermostuneena edestakaisin ja itkee.

”Terese, miksi sinä olet noin järkyttynyt? Sinuun on mennyt ihmisen tauti. Rakastumisen tauti. Oletko rakastunut Napoleon Bonaparteen, Terese? Et kai vaan?” pääsee Arthurin suusta. Hän on tuohtunut ja hätäntynyt. ”Ja miksi?”

Terese purskahtaa äänekkääseen itkuun.

”No, kyllä minä taisin hieman ihastua häneen.”

”Ja miksi?”

”No, kun hänellä on ihmiseksi liian lyhyet jalat. Ja minullakin sattuu olemaan aivan liian lyhyet jalat puunukeksi. Tunsin todella syvää sielun sympatiaa häntä kohtaan. Ja sitten hänellä on se Napoleonin syndrooma. Minä arvelen, että minulla on samankaltainen syndrooma”, vääntää Terese itkuisella äänellään.

"Suzanne, tule nyt nopeasti apuun. Terese on tainnut hieman järkähtää ja hän on ilmeisestikin mennyt päästään sekaisin", pyytää Arthur hermostuneena.

"Terese, ystäväiseni. Minä, Suzanne tässä. Kerropa minulle siitä Napoleonin syndroomasta. Miksi sinulla muka olisi sellainen?"

"Ei se mikään *muka-juttu* ole! Anteeksi vaan, Suzanne. Olen kärsinyt näistä paksuista ja liian lyhyistä sääristäni kovasti. Siis joskus ja itsekseni. Tarina herätti vain tuollaiset tunteet pintaan. En minä ole sekaisin päästäni. Menin tosin liian syvälle ihmisten maailmaan, joten pääsi tällainen tunneryöppy valloilleen. Missä Arthur on?"

"Anna anteeksi Arthur-kulta. Sinuahan minä rakastan. Vaivuin todella syvälle ihmisten maailmaan ja itsesääliin. Eiväthän nämä minun lyhyet tökkösääreni estä sinua rakastamasta minua? Eiväthän?"

"Kiitos, Terese. Pelästyin jo todella. Rakastan noita suloisia lyhyitä tökkösääriäsi. Voinko jatkaa keisari Napoleonista?"

Me nyökytämme kaikki hänelle puupäitämme myöntymisen merkiksi.

Kirjassa etsitään Napoleonista, Ludvig Filipistä ja Napoleon III:sta sekä hyviä että huonoja puolia. Yritetään ymmärtää, miksi ihmiset tekevät sellaisia ratkaisuja kuin tekevät. Aineisto on hyvin runsas. Lukijalle suodaan kuitenkin lepotaukoja puunukkien kautta. He tekevät historiasta lämpimämpää, hauskenpää ja inhimillisempää.

BoD

9

789528

929147